

5 | Kosten van het stelsel

Aangezien het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand uit publieke middelen wordt betaald, is er een voortdurende discussie gaande over de kosten van het stelsel. In dit hoofdstuk wordt in kaart gebracht wat de kosten zijn van toevoegingen die op verschillende rechtsterreinen van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand worden afgegeven. De berekening van deze uitgaven geschiedt niet op basis van het aantal afgegeven toevoegingen (waar de overige cijfers van deze monitor wel op gebaseerd zijn), maar geschiedt op basis van de gedeclareerde en door de Raad uitbetaalde bedragen in 2008 (vaststellingen).⁶⁶ De declaraties in 2008 hebben overigens betrekking op toevoegingen die in alle jaren voorafgaand aan 2008 afgegeven (kunnen) zijn, soms duurt het namelijk enige jaren voor een declaratie wordt gedaan.⁶⁷

De cijfers in dit hoofdstuk pretenderen niet een volledig overzicht te geven van de totale uitgaven van de Raad. De totale kosten van de Raad liggen hoger dan de hier weergegeven kosten.⁶⁸ Een gedetailleerd overzicht van de totale kosten in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand kan gevonden worden in de jaarrekening van de Raad; hierin is bijvoorbeeld ook opgenomen wat de toevoegingsverplichting van de Raad is en wat de apparaatkosten en dergelijke inhouden.

In tabel 63 is het aantal vaststellingen per rechtsterrein in 2008 weergegeven en de hoogte van de totale kosten van deze aantallen vaststellingen.⁶⁹ Verder is weergegeven hoe hoog de kosten zijn van de Extra Uren Zaken (EXU) en hoe hoog de totale kosten zijn van de vaststellingen inclusief de kosten van

66 De gegevens in dit hoofdstuk zijn hoofdzakelijk ontleend aan bestanden met gegevens uit het registratiesysteem van de toenmalige Raden voor Rechtsbijstand (GRAS). Deze gegevens zijn aangeleverd door L. Geelen van de afdeling Informatie Management (de ICT-organisatie van de Raad).

67 Er kan op dit moment dan ook nog geen overzicht gegeven worden van hoeveel de afgegeven toevoegingen in 2008 hebben gekost, omdat het nog jaren duurt voor al deze declaraties bij de Raad worden ingediend.

68 Deze lagen namelijk op ruim € 460 miljoen (incl. apparaatkosten, HJL, WSNP, tolken/vertalers, subsidies, piket en lichte adviestoevoegingen).

69 In de MGR 2007 hebben we eenzelfde overzicht gegeven; hierin waren toen echter ook de lichte adviestoevoegingen meegenomen. Een exacte vergelijking met vorig jaar wordt daardoor bemoeilijkt.

EXU-zaken. Ten slotte wordt in de laatste kolom weergegeven welk percentage elk rechtsterrein uitmaakt van de totale kosten.

Tabel 63 Kosten vaststellingen in € per rechtsterrein op basis van het aantal vaststellingen in 2008

Rechtsterrein	Aantal	Totale kosten (x 1.000)	EXU-kosten (x 1.000)	Totale kosten incl. EXU-zaken (x 1.000)	Percentage van de totale kosten
Straf (verdachten)	90.773	86.256	32.080	118.336	35
Personen- en familierecht	85.993	67.653	3.010	70.663	21
Straf (overig)	60.698	35.462	1.367	36.829	11
Verbintenissenrecht	26.342	22.627	1.730	24.357	7
Vreemdelingenrecht	25.191	19.646	138	19.784	6
Sociale voorzieningen	21.954	17.272	57	17.329	5
Asiel	17.909	13.600	363	13.963	4
Sociale verzekeringen	14.387	11.054	86	11.140	3
Arbeidsrecht	14.104	10.488	433	10.921	3
Huurrecht	8.500	6.518	262	6.780	2
Bestuursrecht	6.024	4.612	75	4.687	1
Faillissementsrecht	878	937	25	962	<1
Restgroep privaatrecht	1.172	869	71	940	<1
Woonrecht	1.144	822	6	828	<1
Erfrecht	676	570	84	654	<1
Ambtenarenrecht	671	594	22	616	<1
Fiscaal recht	797	588	25	613	<1
Overig*	794	432	-	432	<1
Goederenrecht	200	168	4	172	<1
Totaal	378.207	300.168	39.839	340.007	100

* De categorie 'Overig' bestaat uit onbekende zaaksoorten, oude codes, niet-ingevulde codes en zaaksoorten die minder dan 200 declaraties hadden (milieurecht).

Uit tabel 63 komt naar voren dat aan strafzaken van verdachten een relatief groot gedeelte van de totale kosten wordt besteed, namelijk 35%. Verder neemt het personen- en familierecht ook een groot deel van de kosten voor zijn rekening, namelijk 21%.

In 2008 zijn er 13.075 aanvragen geweest voor EXU-zaken. Hiervan zijn er 9.755 (75%) toegekend en 2.933 (22%) afgewezen. De overige 3% is buiten behandeling gesteld, bijvoorbeeld omdat de aanvragen onvolledig zijn gebleven.

In tabel 64 is weergegeven hoe hoog de gemiddelde vergoeding per vaststelling is geweest binnen het betreffende rechtsterrein (exclusief EXU-zaken), hoe hoog de gemiddelde vergoeding per EXU-zaak is geweest en hoe hoog de gemiddelde vergoeding per vaststelling is geweest, inclusief EXU-zaken.

Tabel 64 Gemiddelde vergoeding per vaststelling, exclusief en inclusief EXU, in € per rechtsterrein op basis van het aantal vaststellingen in 2008

Rechtsterrein	Gemiddelde vergoeding per vaststelling (excl. EXU-zaak)*	Gemiddelde vergoeding per EXU-zaak	Gemiddelde vergoeding per vaststelling, incl. EXU-zaak
Straf (verdachten)	950	269	1.219
Personen- en familierecht	787	15	802
Straf (overig)	584	18	602
Verbintenissenrecht	859	39	898
Vreemdelingenrecht	780	2	782
Sociale voorzieningen	787	1	788
Asiel	759	13	772
Sociale verzekeringen	768	2	770
Arbeidsrecht	744	15	759
Huurrecht	767	15	782
Bestuursrecht	766	6	772
Faillissementsrecht	1.067	17	1.084
Restgroep privaatrecht	742	43	785
Woonrecht	718	4	722
Erfrecht	843	60	903
Ambtenarenrecht	884	14	898
Fiscaal recht	738	18	756
Overig ²	545	0	545
Goederenrecht	840	17	857
Totaal	794	80	874

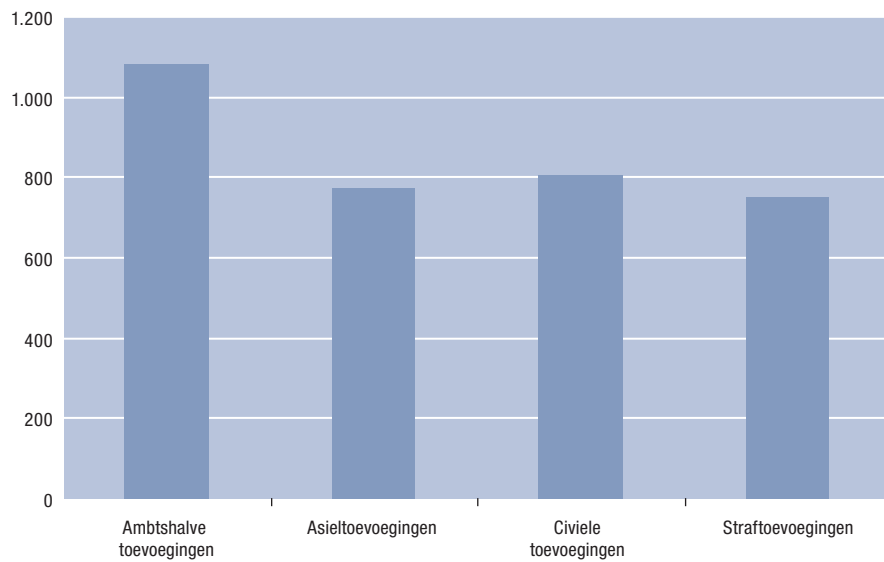
* De gemiddelde vergoeding per toevoeging is berekend door de eigen bijdrage van de cliënt en de toegekende proceskostenvergoeding af te trekken van de berekende vergoeding.

** De categorie 'Overig' is opgemaakt uit onbekende zaaksoorten, oude codes, niet-ingevulde codes en zaaksoorten die minder dan 200 declaraties hadden (milieurecht).

De gemiddelde vergoeding per strafzaak is relatief hoog, vooral als de kosten voor EXU-zaken hierin zijn opgenomen. Ook de overige kosten (die niet in dit hoofdstuk zijn opgenomen) zijn in strafzaken relatief hoog.

Als onderscheid wordt gemaakt naar moduultype, zoals werd gedaan aan het begin van hoofdstuk 3, dan komt het beeld naar voren dat vooral de ambts-halve toevoegingen relatief duur zijn. Voor exacte cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening, maar in figuur 26 staan de verhoudingen tussen de vier moduultypen afgebeeld.

Figuur 26 Gemiddelde vergoeding per vaststelling per moduultype op basis van het aantal vaststellingen in 2008

Bron: jaarrekening van de Raad.